

Leonie Bouman: 'Zoveel ik kan.' Autisme vertaald. Uitgeverij Kirjaboek, Noord Scharwoude 2007. ISBN 9077764800 (Autisme/3).

Leonie (1985) beschrijft in dit boek hoe haar wereld eruit ziet. Via gedichten, stukjes en drie andere hoofdstukken legt ze uit hoe chaotisch die wereld voor haar is. Ze woont op een zorgboerderij en schrijft al langere tijd gedichten.

Reacties: zoveelikkan@hotmail.com.

Roy Richard Grinker: 'Autisme in de wereld.' Een persoonlijke zoektocht van een vaderonderzoeker. Uitgeverij AMBO /Anthos Amsterdam 2007 ISBN 9026320835 (vert.van 'Unstrange minds.' Basic Books) (PO/ Autisme/2).

Roy Richard Grinker is antropoloog én vader van een autistische dochter Isabelle. In zijn boek gaat deel twee daar het meest over. In deel een richt hij zijn aandacht vooral op de schijnbaar immense toename van personen die met autisme worden gediagnosticeerd. Is er een epidemie of spelen andere factoren een rol? In het tweede deel gaat hij ook in op de manier waarop er in de wereld met autisme wordt omgegaan. Het is een lijvig boek waarin Roy erachter tracht te komen waar de toename van autisme vandaan komt. Hij onderzoekt de ontstaansgeschiedenis van de diagnose autisme en de wijze waarop de wetenschap en de maatschappij omgaan met diezelfde diagnose. Hij vraagt zich af of de toename in prevalentie aan een andere en/of betere diagnostiek toe te schrijven is of zijn er gewoonweg meer autisten? Hij denkt dat het eerste het geval is, maar echte uitspraken doet Roy niet.

In deel twee maken we kennis met personen die Grinker is tegengekomen die zich in hun eigen land met autisme bezighouden. Hij beperkt zich tot verslagen van korte ontmoetingen en spreekt meer over de ervaringen van zichzelf als vader.

Margreet van Eerten. "Droom of werkelijkheid." (Telos boek) Uitgeverij Buijten & Schipperheijn, Amsterdam 1984 ISBN 9060644662 (Autisme/PO/3). Gedichtjes, dagboekfragmenten en beschouwingen van een moeder met een autistisch kind, waarbij een christelijke geloofsovertuiging belangrijk is.

Mark Haddon: 'Het wonderbaarlijke voorval met de hond in de nacht.'

Uitgeverij Contact/de Fontein 2003. (zie Asperger)

Vertaling van The curious incident of the dog in the nighttime, dat de Whitbread Book of the Year-onderscheiding kreeg.

Sam. B.Hocking; 'Een moeder over haar autistische kind.' Uitgeverij SUA Amsterdam, Vertaling van: Little boy lost -London: Bloomsbury, 1990 (autisme /PO/3).

Verslag van een moeder over haar en haar autistische zoon; over hoe zij veranderen en anders met de buitenwereld omgaan.

Portia Iversen (vert. Fennie Steenhuis): 'Mijn vreemde zoon.' Uitgeverij Bruna, Utrecht 2007 ISBN 9022988602, vert. van: 'Strange Son.' Penguin Book London, England (PO/Autisme/2).

In "Mijn vreemde zoon" wordt het verhaal verteld van twee moeders met een autistische zoon: Portia is moeder van Dov, niet zonder mogelijkheden, en woont in Los Angeles en Soma woont met haar zoon Tito in Bangalore, India. Tito is een bijzonder kind met een hoog IQ. Soma heeft contact met hem. Portia leert hen kennen en wil samen met hen proberen een methode te vinden om het contact en communiceren met autistische kinderen beter te maken. Ze vraagt hen naar Amerika te komen en daar richten ze de CAN foundation (Cure Autism Now) op. Het

boek beschrijft een en ander.

Simone Janssens-Vanoppen: "De wereld anders bekeken": het verhaal van een moeder over haar doof autistisch kind. Uitgeverij De Vries Brouwers, Amsterdam 1984. (Autisme/PO/3).

Simone vertelt over het leven met haar autistische kind, dat ook doof is. Over het boek is weinig te vinden. Wel blijkt dat Simone zelf zich in 1999 heeft ingezet (politiek) om verbetering van zorg te krijgen: Dinsdag 14 december 1999 gaat de middagvergadering bij het Vlaams Parlement over de middelenbegroting 2000.'Wat de subsidie aan erkende centra en samenwerkingsinitiatieven in het licht van het algemeen welzijnswerk betreft voorziet de begroting in een managementondersteuning. Ook hier dient bijzondere aandacht uit te gaan naar de toegankelijkheid. Het is bijvoorbeeld ondenkbaar dat centra voor tele-onthaal nog niet eens over een faxtoestel beschikken. Ook mensen die iets niet of niet meer gezegd krijgen, moeten daar met geschreven boodschappen terecht kunnen. Tele- of faxonthaal? Het is maar hoe je het bekijkt.

Weten dat je altijd en dicht bij huis met je vragen terecht kunt, stelt gerust. Een welzijnsbegroting in slechts vijftien minuten doorwandelen is onmogelijk. Vandaar dat slechts enkele deelaspecten hier even onder de aandacht werden gebracht. Dit betekent echter geenszins dat de andere domeinen minder belangrijk zouden zijn. We zullen dagelijks worden geconfronteerd met de veelzijdigheid van welzijn in het algemeen en in specifieke situaties zal onze bijzondere aandacht worden gevraagd. De welzijnssector is bijzonder omdat hij de mensen rondom ons persoonlijk raakt. Daarom moeten we het te besteden budget op mensenmaat aanwenden opdat we er met zijn allen beter van worden.".....

Baukje van Kesteren: 'Een gat waar je hart zit.' Eenzaamheid bij mensen met autisme. Uitgeverij Boekencentrum Zoetermeer Noord Nederlandse boekhandel 2005 (Autisme/2).

Baukje van Kesteren (1950) is afgestudeerd als persoonlijkheidspsycholoog en deed een aantal jaren sociaal-wetenschappelijk onderzoek. Zij heeft zelf autisme en is dus ook ervaringsdeskundige. Mensen met autisme lijken vaak bewust het alleen zijn te verkiezen boven het gezelschap van anderen. Kun je daaruit afleiden dat ze zich nooit eenzaam voelen? Baukje van Kesteren concludeert het tegendeel. Rond haar vijftigste blijkt dat zij een aan autisme verwante stoornis heeft. Anderhalf jaar is ermee gemoeid voor zij deze nieuwe wetenschap over zichzelf een plaats heeft gegeven. Eén van de dingen waarop zij stuit, is het mogelijke verband tussen de stoornis en het gevoel van eenzaamheid waarmee zij al sinds haar kindertijd wordt geconfronteerd. In dit boek vertelt zij eerst haar eigen verhaal en laat zij vervolgens een twintigtal lotgenoten aan het woord. Hun ervaringen werpen een schijnend licht op het dagelijkse gevecht tegen de eenzaamheid van veel (maar uitdrukkelijk niet alle) mensen met autisme. Daarnaast laat zij professionals – hulpverleners en anderen – aan het woord over hun pogingen, mensen met autisme een uitweg uit de eenzaamheid te helpen vinden. Een paar minder gebruikelijke extra's worden gevormd door een hoofdstuk over de antroposofische visie op autisme en een tiental gedichtjes waarin de gevoelens van een buitenbeentje herkenbaar en ontroerend worden verwoord. Een confronterend boek over een gevoelig onderwerp.

Annie van Keymeulen: 'Ik ben mijn eigen mens.' Over autisme en verwante stoornissen. Uitgeverij Thot, Bussum, Berchem 1995. ISBN 9068681206 (PO/Autisme/#/3).

Er bestaan veel verschillende vormen van autisme. Via interviews met ouders van autistische kinderen, beschrijft Annie over dit autisme bij verschillende kinderen en hoe dat hun leven beïnvloedt. Daarnaast laat ze autistische mensen zelf aan het woord. Dat levert verhalen die je raken en een gevarieerd beeld.

Danielle Kraft: 'Laura; Leven met een gehandicapt kind.' Uitgeverij Damiate, Haarlem 1995. (Autisme/handicap/PO/3).
Klein boekje waarin Daniëlle vertelt wat ze beleeft met haar dochtertje Laura tot aan de leeftijd van 5 jaar.

Chris Lauwers: 'Gewoon een jongen met autisme.' Uitgeverij EPO, Berchem 2004 ISBN 9064453438 (autisme/PO/2).
Chris Lauwers is moeder van een autistische zoon en vertelt over haar en zijn ervaringen naar aanleiding van een dagboek. Hoe na de geboorte wel duidelijk is dat er wat aan de hand is maar nog niet wat. Dat het 10 jaar duurt voordat de diagnose wordt gesteld en er ondertussen heel wat gebeurt. Lander zou zwakbegaafd zijn, een crimineel in wording omdat de ouders geen goede ouders waren. Dat pas zo laat de diagnose is gesteld vinden beide ouders heel erg omdat ze daardoor Lander vaker hebben gestraft, verkeerd benaderd. Na de diagnose wordt dat anders, omdat er behandelingen en therapieën gestart worden. Zij krijgen een hechtere band.

Rianne van Leeuwen: 'Altijd lief.' Uitgeverij Novapres, Hoenderloo 2004 ISBN 9063182430 (Autisme/PO/2).
Ontroerend boekje met verhalen van ouders met een jongetje dat autistisch is. In "Altijd lief" beschrijft Rianne van Leeuwen de eerste zes levensjaren met haar autistisch zoontje Manuel. Autismen is een stoornis die al vroegtijdig tijdens de ontwikkeling optreedt. Voor een groot deel wordt de aandoening bepaald door erfelijke factoren. Kinderen met autisme leven in hun eigen wereld. Als ze een praatje met iemand maken, hebben ze daar hun eigen woorden voor. Ze begrijpen de wereld van de volwassen mensen niet. Regelmaat is heel belangrijk voor kinderen met autisme. Als dingen anders verlopen dan volgens het vaste patroon, verstoort dit hun doen en laten. Ze worden hier onrustig van en kunnen er erg driftig door worden. Autismen, kan in verschillende gradaties voorkomen, van licht contactgestoord tot heel ernstig. In "Altijd lief" zijn verschillende verhalen over Manuel opgenomen. De verhalen laten op een bijzondere manier het leven van ouders met een autistisch kind zien.

Bijvoorbeeld:

Het commando: Manuel is in bad gegaan en vermaakt zich. En dat terwijl hij is afgeweken van het vaste patroon en naar de WC is gegaan zonder dat zijn moeder erom heeft gevraagd. Terwijl hij wacht op de komst van zijn vader zegt hij tegen zijn moeder dat ze wat is vergeten. Rianne kan niet bedenken wat omdat alles wat bij het ritueel hoort aanwezig en afgehandeld is. Maar ze is vergeten te vragen of Manuel naar de WC gaat. Hij maakt dan een enorme scene. Rianne verzucht dat hij nu niet meer op haar marsmannetje lijkt, maar verandert in een buitenaards monster totdat Rianne zegt dat hij naar de WC moet gaan. Hij stopt dan met scene schoppen en verandert weer in een lief manneke.

Een boek dat veel inzicht geeft in de wereld van de autist, humoristisch en ontroerend.

Jacco Leguijt (bijdr. diverse Leguijten): 'Mijn eigen wereld.' Het verhaal van een 16 jarige jongen met autisme. Uitgeverij Boekencentrum Zoetermeer 2006 ISBN 9023919572 (Autisme+/2).

De 16-jarige Jacco Leguijt vertelt hoe het is om autistisch te zijn. Hij ervaart zijn leven als een schiereiland, wel verbonden aan het leven, maar slechts door een kleine band. Met eigen en formele woorden beschrijft hij zijn leven... Geen stijl voor gewone leeftijdgenoten. Onverwachte gebeurtenissen maken hem van slag. Wat voor veel jongeren leuk en plezierig is (vrij, vakantie, op reis!) is voor Jacco beangstigend. Daarom creëert hij zijn eigen wereld met fantasy-boeken en verkleedpartijen. Dan draagt hij zijn zelfgemaakte larpkleding en wordt hij rustig en ontspannen. Een gesprek voeren, een nieuwe kamer, ook dat zijn voor hem bedreigingen die hij 'tackelt' door rituelen te gebruiken. Anders raakt hij van slag en is ongelukkig. 'Vakantie, lekker onrusten!' schrijft hij in het boek. Met bijdragen van moeder Guusje, vader, broertje en zus.

Ruth Limper-van der Meij: 'Een heel gemeen broertje.' Relas van een kind over de invloed van autisme op het gezin. (S.N.) Uithoorn 1994. (autisme/PO/3). Dit boekje beschrijft vanuit het perspectief van een gezond zusje wat het betekent om een autistisch (heel gemeen) broertje te hebben, totdat het broertje naar een inrichting verhuist.

Ria Mathijssen: 'De jongen die uit de lucht kwam vallen.' Een autobiografische roman. Uitgeverij Luitingh-Sijthoff, Amsterdam 1996. ISBN 9024526086 (Autisme/PO/3). Moeder Ria beschrijft de ontwikkeling van haar geadopteerde autistische zoon en hun gezin.

Kees Momma: 'En toen verscheen een regenboog: hoe ik mijn autistische leven ervaar.' Uitgeverij Ooievaar 5e druk, Amsterdam 2000 ISBN 905713456X (Autisme/2).

Kees Momma is archivaris en schreef twee boeken over zijn leven met autisme: "In 1996" en "Toen verscheen een regenboog" (Hoe ik mijn autistische leven ervaar). Bij Prometheus. Dit boek maakte indruk, hij kreeg veel erkenning en bewondering. Dat blijkt ook wel uit de hoeveelheid herdrukken.

In het boek heeft Kees het over verschillende zweefvlieg belevenissen. Soms gaat het over een gewone vlucht, waarbij kleine dingen worden bereikt en gehaald, soms behaalt de zweefvlieger in een uitzonderlijke vlucht een persoonlijk record of een nieuwe mijlpaal. Het zijn mooie verslagen, in een eigen precies geformuleerde taal.

Kees Momma: 'Achter de onzichtbare muur': een autist op reis door het leven. Uitgeverij Bakker, Amsterdam 1999. ISBN 9035120515 (Autisme/2). In dit boek weer verslagen van Kees over zijn autisme. In de zesde klas van de middelbare school vraagt men Kees veel wat hij wilde worden. Zijn antwoord was dan 'Archivaris of werk op het KNMI in de Bilt.' Dat kwam omdat hij twijfelde over of hij met zijn handicap wel een baan zou kunnen krijgen. Dat wilde hij verbergen voor buitenstaanders omdat hij dacht dat ze het niet zouden begrijpen. Contact met anderen en met hen omgaan ervoer hij als een onzichtbare muur waar hij niet makkelijk doorheen kon.

Kamran Nazeer (Vert. Dennis Keesman): 'Daar komen de gekken.' Of hoe wij de wereld leerden begrijpen. Uitgeverij de Arbeiderspers Antwerpen/Amsterdam 2007 ISBN 9029564670 vert. van 'Send in the Idiots.' 2006 Bloomsbury Publishing PLC London (Autisme/#/2).

Kamran Nazeer, zelf autist en politiek adviseur, ging op zoek naar wat er geworden is van zijn lagere school klasgenoten (autisten van een kleine school in Manhattan). Dit ook omdat vele mensen ideeën hebben over autisme die niet kloppen met de werkelijkheid en om te tonen dat je autisme iets is, dat je niet eenzijdig kunt bekijken. Hij vindt ze en beschrijft hoe ze opgegroeid zijn tot zeer verschillende personen die een baan hebben, relaties en vriendschappen en zich goed hebben aangepast aan hun omgeving. En hoe ze omgaan met hun vorm van autisme, ook binnen hun werk.

Kamran omschrijft ze in verhelderende beelden van zeer verschillend uitgegroeide autisten: van speechschrijver tot computerspecialist. Ook beschrijft hij, dat een van hen, Elisabeth, zelfmoord heeft gepleegd. Hij verwerpt het stereotype beeld dat autisten meest slim zouden zijn: ze hebben vaak een kunstje geleerd zegt hij en dat kunnen ze goed. Een juiste omgeving en school zijn belangrijk voor de ontwikkeling. Een van de weinige boeken over volwassen autisten en niet alleen over autisten gedurende de kinderjaren; ook nog door een autist geschreven. De moeite waard.

Clara Claiborne Parker (vert. Pia Dijkstra): 'Het beleg.' De eerste acht jaar van een autistisch kind. Uitgeverij Ambo Amsterdam 2002 ISBN 9026317360 Vert. van The siege : the first eight years of an autistic child. Little, Brown Boston 1967 (Autisme/PO/3).

Verslag van een moeder over de moeizame opvoeding van haar emotioneel gestoorde, contactarme dochter en over haar niet aflatende pogingen het isolement van het kind te doorbreken.

Clara Claiborne Parker (Vert. Meile Snijders): 'Een weg naar de wereld.' Volwassen wording van een autistisch kind. Uitgeverij Ambo Amsterdam 2002 Vert. van 'Exiting Nirvana. Brown, Boston New York. ISBN 9026317352 (Autisme/PO/2). Tweede boek van Clara over haar autistische dochter Jessy, in het beleg Elly genoemd, waarin ze beschrijft hoe Jessy een volwassen (nog steeds autistische) vrouw van 40 is geworden en leeft als schilderes en postkamermedewerkster maar bijvoorbeeld niet in staat is om zelfstandig te wonen. Een aantal eigenschappen die Jessy al had zijn terug te vinden (taalgebruik, omgang met sociale omgeving) of ook 'omgezet'. Bijvoorbeeld haar hypergevoeligheid en obsessies of plotselinge enthousiasme zijn terug te vinden in haar schilderijen.

Sandra Petit: 'Een veilig nest: leven met vier autistische kinderen.' Uitgeverij the House of Books, Vianen/Antwerpen 2002. ISBN 9044305344 (autisme/PO/3).

Sandra en Jean-Pierre hebben een gezin met zeven kinderen waarvan er vier zwaar autistisch zijn. Die vier zijn niet zindelijk, worden vaak woedend, ontwikkelen geen taal. Toch besluiten zij hun kinderen zelf op te voeden.

Kate Rankin (vert. Paul van Look): 'Ze noemen mij Gabriël.' Uitgeverij EPO, Berchem 2006. ISBN 9789064454059 (Oorspr.titel: Growing Up Severely Autistic. They call me Gabriel (2000)) (Autisme/PO/2).

Gabriël is ernstig autistisch. Hij leeft in zichzelf gekeerd, heeft gewelddadige buien, spreekt niet, is incontinent, bonst met zijn hoofd tegen de muur, speelt met fluortape

en rubberen handschoenen, sleutelhangers en koordjes. Vraagt voortdurend aandacht. In dit boek beschrijft zijn moeder Kate hoe het leven met de opgroeiende Gabriel is. Kate is in staat om de wereld door de ogen van Gabriël te zien. Zo laat zij de lezers voelen hoe het is om als Gabriël te zijn. En Kate beschrijft frustratie en aanvaarding, trouw en volhouden. Je gaat nadenken over of/hoe een gezin en autisten goed kunnen samen leven. En dat is een goede prestatie van Kate.

B. Sellin, M. Klonovsky: 'Ik wil geen in mij meer zijn: berichten uit een autistische kerker.' Uitgeverij Toth, Bussum. (Autisme/3).

Vertaling van: Ich will kein In mich mehr sein: Botschaften aus einem autistischen Kerker -Köln: Kiepenheuer &Witsch, cop. 1993.

Stukken geschreven door een twintigjarige autistische jongen, die zijn (belevings) wereld beschrijft.

B. Sellin, M Klonovsky: 'Ik, deserteur van een braaf autistenras: nieuwe berichten aan het volk van de bovenwereld.' Uitgeverij Toth, Bussum .

(Autisme/3). Vertaling van: Ich Deserteur einer artigen Autistenrasse: neue Botschaften an das Volk der Oberwelt-Köln: Kiepenheuer &Witsch, cop.1995, Vervolg op: Ik wil geen in mij meer zijn.

Op een eigen manier beschrijft een autistische jongen zijn wereld.

Hans van der Spoel: 'Hans is Hans: een kind met autistisch gedrag.'

Uitgeverij Sijthoff, Amsterdam 1985. ISBN 9021833433 (Autisme/PO/3).

Beschrijft ervaringen van een moeder bij de opvoeding van haar autistische zoon.

Daniel Tammet (Vert. Miebeth van Horn): 'Op een blauwe dag geboren.'

Een geschiedenis. Indrukken van een autistische jongen met een bijzonder brein. Uitgeverij Nieuwezijds, Amsterdam 2007 ISBN 9057122552 vert. van "Born on a Blue Day." Hodder & Stoughton 2006 (Autisme/2).

Daniel Tammet (28) werd op een woensdag, een blauwe dag, in Engeland geboren. Hij heeft autisme en het Asperger syndroom alsmede synesthesie. Hij is een savant, iemand die op specifieke gebieden erg goed is. Bij Daniel is dat rekenen en getallen onthouden, snel talen leren. Ze zijn zijn vrienden. Hij heeft veel problemen met sociaal zijn, behoefte aan orde en structuur waar hij niet van kan afwijken. Iedere ochtend eet hij 45 gram pap, hij moet weten hoeveel kleren hij aanheeft etc. Extreem goed in rekenen en getallen onthouden.

Daniel is in staat om uit te leggen en de lezer te laten voelen wat er in zijn hoofd gebeurt. Dat heeft vaak te maken met synesthesie. Zintuigen zijn sterker met elkaar verbonden waardoor bijv. het getal 2 altijd rood is.

Hij beschrijft, 'droogfeitelijk' ontroerend en indrukwekkend over zijn leven o.a. over zijn brein, familie, zelfstandigheid, vrijwilligerswerk, liefde, zijn internetbedrijf voor taalcursussen.

Recensie: Wat dit boek zo fascinerend maakt, is het persoonlijke aangrijpende verslag over wat een kind met deze gaven mist, hoe problematisch zijn ontwikkeling is en hoe hij erin slaagt stap voor stap over zijn sociale tekortkomingen heen te komen om uiteindelijk tot een volkomen zelfstandige volwassen man uit te groeien. Daniel vertelt over zijn epileptische aanvallen, zijn obsessieve behoefte aan orde en routine, en wat een enorm probleem zelfs het lawaai van tandenpoetsen voor hem is. Al die eigenschappen behoren tot het Asperger syndroom, maar zijn nooit door iemand persoonlijk zo invoelbaar verwoord. Hij doet dit op zo'n manier dat je steeds meer met hem mee gaat voelen." (Prof. dr. Dick Swaab, Nederlands Instituut voor

Neurowetenschappen)

Donna Williams: 'Mijn wereld, de wereld.' Uitgeverij van Holkema & Warendorf, Houten. Vertaling van: 'Nobody nowhere' TransWorld Publishers, Londen 1992. (Autisme/3).

Een autistische vrouw beschrijft de wereld vanuit haar perspectief.

Dietmar Zöller (vert. Jan Smit): 'Als ik met je praten kon... : brieven en dagboeken van een autistisch kind.' Uitgeverij Kosmos, Utrecht 1989
ISBN9021515865 Vert. van: 'Wenn ich mit euch reden könnte...'. Bern [etc.]: Scherz, cop. 1989 (Autisme/3).

In dit boek schrijft een achttienjarige jongen met autisme over zijn situatie. Hij vertelt over zijn gedachten en gevoelens en over hoe hij zijn omgeving zijn handicap ervaart. Het boek bevat brieven, gedichten, dagboeknotities en tekeningen.